

Forskning inom

utbildningsvetenskap

Forskningsprojekt presenteras

- 2 Analyser av samtal mellan nybörjare i svenska visar att barnens språkinläring är lika intensiv på fritids som i klassrummet.
- 4 Det krävs komplex pedagogik för att lära ut naturvetenskap till döva eftersom eleverna måste hantera såväl teckenspråk som skriven svenska och naturvetenskapliga termer.
- 6 Forskarskolan i matematik med ämnesdidaktisk inriktning sätter fokus på frågor om inläring och undervisning.
- 8 I en intervju med forskarskolans doktorander beskriver de sina förväntningar på hur forskning inom lärandet i matematik ska medverka till förnyelse av undervisningen.
- 10 Hur jämställd är skolans utbildning? Enligt forskningsrön både får och tar pojkar mer uppmärksamhet – såväl i undervisningssituationer som i korridoren.

Forskning om lärande och kunskapsbildning

I dag talar man om livslångt lärande och vikten av kunskap och utbildning inom alla delar av samhället. Utbildning är en investering för framtiden, för individen såväl som för samhället. Samtidigt ökar behovet av att hela tiden lära om och lära nytt.

År 2001 inrättade regeringen en utbildningsvetenskaplig kommitté inom Vetenskapsrådet. Den ska finansiera forskning om lärande och kunskapsbildning samt stödja forskning i anslutning till lärarutbildningen. Kommittén har mandat till och med 2005.

Kommittén har nu arbetat några år och presenterar i denna broschyr några av de forskare och projekt som vi finansierar. På så sätt vill vi sprida kännedom om området. Dels till dem som kan ha glädje av forskningsresultaten i sin egen verksamhet och dels till forskare som kan inspireras att söka sig till utbildningsvetenskapen.

De projekt som presenteras här är ett axplock bland de hundratalet forskningsprojekt som kommittén finansierar. På sidan 7 finns en beskrivning av beviljade forskningsprojekt i form av de områden och utbildningsformer som projekten behandlar. Den ger en mer övergripande bild av det här forskningsområdet. Mer information om beviljade projekt finns även i Vetenskapsrådets projektdatabas på webben; www.vr.se/projekt

Tjia Torpe
Ordförande i Utbildningsvetenskapliga kommittén

Små detaljer viktiga i skolans språkliga vardag

Genom analyser av samtal mellan nybörjare i svenska går det att lära mycket om språkinlärning. Nyanser i kommunikationen visar hur humor blir ett redskap i inlärningen. Och lärandet mellan barnen på fritis kan vara lika viktigt som det i klassrummet.

Karin Aronsson har tillbringat mycket av sin forskartid med hörlurar på huvudet. Hon har under många år arbetat med att studera hur vi använder vårt språk i olika sociala situationer.

– Jag upptäcker att jag vill göra allt mer exakta dokumentationer och avskrifter av olika människors kommunikation. Det är fascinerande hur otroligt finkalibrerat ett

==== Karin Aronsson är professor vid Institutionen Tema Barn, Linköpings universitet. Pågående forskningsprojekt: Lärande i flerkulturella barnmiljöer: skolpraktiker och kamratsamtal i förskola och skola. =====

samtal kan vara, ofta med små detaljer som viktiga betydelsebärande delar.

Metoden hon använder kallas ibland för mikroanalys på grund av just sökandet efter de allra finaste nyanserna i språket. Vid tolkningen av inspelningarna skrivs kommunikationen mellan de studerade personerna ned med mängder av speciella markeringar för tvekande pauser, ivrigt och överlappande tal eller olika grader av eftertryck.

Karin Aronsson har tidigare studerat rättegångar och laddade samtal mellan läkare och patienter. Under senare år har forskargruppen vid Linköpings universitet börjat studera det mer vardagliga språkliga utbytet mellan elever. Forskarna har följt tvåspråkiga barn i en engelskspråkig skola och barn från bland annat Turkiet och Irak i en förberedelseklass på lågstadiet.

– Här fick vi den unika möjligheten att studera inlärningen av svenska hos barn som alla låg på samma nivå. Under det år vi följde några av eleverna gick de från att vara nybörjare till att behärska sitt nya språk relativt bra, förklarar hon.

Något som blev tydligt genom forskningen var att mycket av lärandet skedde i kamratgrupper utanför den regelrätta under-

visningen i kontakt med läraren. En lärdom Karin Aronsson tycker att man kan dra av forskningen är att det är viktigt att främja arenor för det här informella lärandet.

– Ett väl fungerande fritis ger till exempel många tillfällen till möten där barnen kan spela roller och utforska sina kunskaper.

Hon tycker också att det var intressant att se vilken viktig roll humor spelar i den ofta väldigt repetitiva inläringen.

– Små enkla skämt fungerar som smörjolja för att barnen ska orka med allt tragglande, till exempel genom att medvetet säga fel när de spelar memory och byta ut orden i en ramsa eller sång.

I den engelskspråkiga miljön var möjligheten att växla mellan språken en viktig resurs i det sociala spelet mellan eleverna – det kunde användas för allt från att bygga upp en konflikt till att markera närhet till någon. Karin Aronsson och hennes forskargrupp arbetar nu med ett nytt projekt som utförligare ska studera språkbyten och inläring i andra flerspråkliga miljöer. ■

Andreas Nilsson

Foto: Per Westergård

===== För att lära sig svenska som andraspråk är det väl så viktigt med lekar på fritis som undervisning i skolan. =====

Utbildningsvetenskapliga kommittén om forskningsinriktningen:

Utbildning och livslångt lärande rör viktiga framtidsfrågor. Ungdomsskolan är stadd i förändring, antalet vuxna som studerar ökar kontinuerligt och den högre utbildningen har expanderat kraftigt. Även lärande i arbetslivet, liksom studieverksamhet på fritiden, är omfattande. En god utbildning är centralt för individens och samhällets utveckling.

Det är angeläget att öka förståelsen för lärande, kunskapsbildning och kunskapsanvändning. Det är också nödvändigt att förstå villkoren och förutsättningarna för lärande under olika skeden i livet och i olika sammanhang samt hur lärandet kan organiseras. Därtill är det viktigt att fördjupa kunskapen om utbildningssystemets sociala, ekonomiska och politiska villkor, funktion och effekter.

Vetenskapsrådet ska genom utbildningsvetenskapliga kommittén stödja grundforskning om lärande och kunskapsbildning samt forskning med relevans för lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet. ■

Läs mer på www.vr.se/utbildningsvet

Språkförbistring försvårar naturvetenskapen för döva

==== Naturvetenskap för döva kräver mycket av både lärare och elever. De måste kunna hoppa mellan teckenspråk och skriven svenska och samtidigt hantera naturvetenskapens många gånger abstrakta begrepp. ====

Döva elever måste tidigt hantera såväl teckenspråk som skriven svenska och naturvetenskapliga termer. Forskarna är intresserade av den komplexa pedagogik som krävs för att få dessa barn att lära sig naturvetenskap.

Bengt-Olov Molander forskar om döva elevers inläring. Kunskaperna är enligt honom oerhört fascinerande och ännu finns mycket att lära sig om undervisning på teckenspråk.

– En viktig sak som påverkar inläringen är att teckenspråk används olika jämfört med svenska. Där sker en stegvis uppbyggnad av en situation, till skillnad från i teckenspråk där man först skapar en scen och därefter fyller den med händelser. Det ställer stora krav på både lärare och elever som måste hoppa mellan de olika språken, förklarar Bengt-Olov Molander, vid Lärarhögskolan i Stockholm.

Han forskar främst om undervisning i naturvetenskap. Flera studier har visat att barn tycker att ämnet är svårt och har problem att ta till sig det. Situationen ser ut att vara minst lika illa för döva och för att undersöka det i detalj har Bengt-Olov Molander följt med under lektioner och intervjuat elever som går de avslutande åren på några av landets fem specialskolor för döva.

– Många begrepp som behövs för att föra naturvetenskapliga resonemang visade

sig inte betyda särskilt mycket för barnen. Atomer kunde de till exempel förklara som att de var små röda klot – utifrån hur modellerna de använde i skolan såg ut och inte i sitt sammanhang som materialets byggstenar.

Bengt-Olov Molander förklarar att det inte handlar om en begränsning i teckenspråket. Det kan ha samma nyanser som svenskan. Istället handlar forskningen mer om problem med flerspråkighet. För eleverna som redan måste läsa på andraspråket svenska, tillkommer att även hantera naturvetenskapens speciella språk med abstrakta begrepp som ofta är centrala för förståelsen.

– Något som ytterligare försvårar är att döva elever ofta får sin första kontakt med naturvetenskap i skolan. Hörande barn möter det naturvetenskapliga språket tidigare, både hemma och i tv-program som Hjärnkontoret.

Sedan några år går en kull lärarstudenter en unik utbildning på Lärarhögskolan i Stockholm. En blandning av åtta hörande

och döva studenter ska bli lärare i matematik och naturvetenskap för döva. Utformningen av de olika kurserna har skett i nära samarbete med Bengt-Olov Molander och andra forskare utifrån den ökande kunskapen om dövas inlärning.

– Under 2003 är studenterna färdiga och går ut med en väldigt spännande kompetens, med sin kombination av ämneskunskaper i både teckenspråk och olika naturvetenskapliga ämnen.

Nästa steg för forskningen blir att undersöka hur döva elever resonerar om ekologiska samband och fenomen. Bland annat ska de nya lärarna vara med i projektet och en del i det blir att undersöka om, och i så fall hur, eleverna använder skolans förklaringar i sina resonemang. ■

Andreas Nilsson

==== Bengt-Olov Molander är fil. doktor och universitetslektor vid Institutionen för undervisningsprocesser, kommunikation och lärande, Lärarhögskolan i Stockholm. Pågående forskningsprojekt: Begreppsbildning och begreppsförändring hos döva. =====

Forskning med en fot i klassrummet

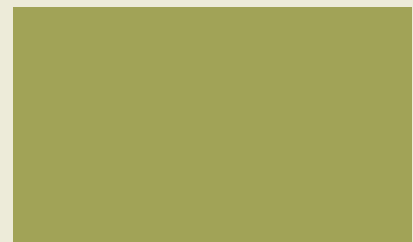
Ett område inom det utbildningsvetenskapliga fältet är praxisnära forskning. Det är forskning som bedrivs och utvecklas i nära anslutning till pedagogisk verksamhet – forskning med en fot i klassrummet.

Praxisnära forskning handlar om att utveckla kunskap om de processer som föregår i den praktiska verksamheten. Den kan ha många olika syften och genomföras på olika sätt.

Den kunskapsutveckling som forskaren eftersträvar kan vara av olika slag. I en del fall tar forskningen avstamp i redan existerande teoribildning. I andra fall är syftet att generera ny kunskap med utgångspunkt i de frågor som vuxit fram i praktiken. I båda fallen kan forskningen ses som exempel på hur en vetenskaplig reflektion kan fördjupa förståelsen av en komplex praktik.

Ett exempel på praxisnära forskning finns i artikeln här bredvid. Andra exempel finns beskrivna i rapporten "Forskning av denna

världen – praxisnära forskning inom utbildningsvetenskap". Läs mer om den och hur den kan beställas på sista sidan. ■

Räkna med roligare matematik

===== På lågstadiet tycker barn ofta att matte är roligt men med åren förlorar många intresset. Forskning inom matematikdidaktik är ett sätt att försöka ändra på det. =====

Forskarskolan i matematik med ämnesdidaktisk inriktning sätter fokus på frågor om inläring och undervisning. Det är ett eftersatt område inom matematikforskningen i Sverige.

Matematik är ett av de största ämnena i skolan och allt fler läser det på högskolan. I samhället bygger allt från mobiltelefoner till aktieoptioner på matematikens grund. Matematikutbildningen är i kris. Många elever tappar intresset för ämnet under skoltiden. Under de första skolåren tycker

de att det är kul att räkna, när de gått ut nian har intresset svalnat.

Går dessa bilder ihop? Ja, det gör de faktiskt. Hans Wallin, professor i matematik vid Umeå universitet, förklarar sambandet:

– I dag har vi massutbildning i matematik, men tyvärr misshandlar vi eleverna när vi inte anpassar kurserna efter deras förmåga och förkunskaper. Matematiken måste bli roligare och mer förankrad i elevens verklighet, säger han.

Elevanpassningen är alltså för dålig. Alla elever läser samma matte ända upp till den första matematikkursen på gymnasiet.

Hans Wallin är en av dem som vill ha en förändring. Det är också bakgrunden till att han engagerat sig i Forskarskolan i matematik med ämnesdidaktisk inriktning, där han är ordförande för ledningsgruppen.

– Vi har pratat för lite om hur vi utbildar våra lärare och hur de i sin tur lär ut olika delar av matematiken. Det fattas en länk mellan själva ämnet och pedagogiken. Det är där forskarskolan kommer in, säger Hans Wallin.

Forskarskolan är ett samarbete mellan tio universitet och högskolor, från Luleå

i norr till Kristianstad i söder. Skolan finansieras med hjälp av medel främst från Riksbankens Jubileumsfond (45 miljoner kronor), men också från Vetenskapsrådet (6 miljoner kronor). Skolan har nu 20 doktorander som under fem år ska forska inom matematikens didaktik, alltså om undervisning och lärande i matematik.

Forskarskolan är en engångssatsning. Men målet är att det ska bli en fortsättning genom att matematikdidaktik etableras som forskningsområde på flera universitet. Och man är en god bit på väg redan, berättar Hans Wallin.

Målet för forskarskolan är också att förse gymnasieskolor och lärarhögskolor med forskarutbildade lärare.

Gerd Brandell som är forskarskolans koordinator, tillika lektor i matematik vid Lunds universitet, tror inte att det kommer några färdiga recept som ett resultat av forskarskolan. Däremot tror hon att forskningen kan ge lärarna en större repertoar.

– Vi behöver bli bättre på att möta eleverna på deras egen nivå. Högskolorna måste till exempel ha fler ingångar för matematikelever med olika förutsättningar, säger Gerd Brandell.

Stimulerande undervisningsmetoder kan öka elevernas förmåga att tänka abstrakt, anser hon.

Hans Wallin pekar också på att kunskaper i matematik är en viktig demokratifråga.

– Medborgarna måste kunna ta ställning till all information som sköljer över dem i form av siffror och diagram från myndigheter, politiska partier och andra. Där är träning i logisk problemlösning ett viktigt verktyg. ■

Karin Johnsson

>> Läs vad doktoranderna tycker på nästa uppslag

Forskningens innehåll

Utbildningsvetenskapliga kommittén stödjer forskning om lärande, kunskapsbildning, utbildning och undervisning. Ett sätt att ge en bild av forskningsområdet utbildningsvetenskap är att klassificera de beviljade ansökningarnas innehåll efter det område och den utbildningsform projekten behandlar.

Följande områden förekommer

Barndom, barnomsorg
Didaktiska frågor – na, matematik
Didaktiska frågor – språk och läsinlärning
Estetiska ämnen
Fysisk o motorisk träning/fysiska rummet
Historiska studier
IT
Komparativa studier
Kön, genus, etnicitet
Lärande i flerkulturella miljöer
Lärande och undervisning – allmänt
Lärares arbete, lärarkunskap, lärarutbildning
Skolans värdegrund/ideologi/demokrati
Skolutveckling
Specialpedagogik/socialpedagogik
Utbildnings-/skolsystemet – styrning

Följande utbildningsformer förekommer

Förskola
Grundskola
Gymnasieskola
Specialpedagogik/särskola
Högre utbildning
Lärarutbildning
Vuxenutbildning
Hela utbildningssystemet
Folkbildning, inkl SFI
Informella miljöer
Distansutbildning
Arbetslivet – livslångt lärande

>> Fortsättning om Forskarskolan i matematik

Doktorander vill utveckla lärandet

Den intensifierade forskningen inom lärandet i matematik medverkar till en förnyelse av undervisningen. Det hoppas och tror tre av forskarskolans doktorander.

Kristina Juter, Jesper Boesen och Kirsti Nordström är alla doktorander på Forskar-

skolan i matematik med ämnesdidaktisk inriktning.

Vad var det som lockade dem?

– Jag gick några kurser i matematikdidaktik och tänkte att det här var något för mig. Eftersom jag är lärare på matematikutbildningen har jag märkt att det finns stora

skillnader i hur man tänker och visualiserar matematikproblem. Vi borde lära ut matematik på olika sätt, anpassa undervisningen efter eleverna, säger Kristina Juter, som arbetar på Högskolan i Kristianstad.

Hon ska forska om analys och gränsvärden och hur studenter löser dessa uppgifter.

==== Kirsti Nordström, Stockholms universitet, Kristina Juter, Högskolan i Kristianstad och Jesper Boesen, Umeå universitet är doktorander i forskarskolan. De hoppas att de i framtiden ska kunna ägna sig både åt forskning och undervisning. =====

Hennes kollega Jesper Boesen har arbetat med de nationella proven i matematik på enheten för pedagogiska mätningar vid Umeå universitet. Han har också varit gymnasielärare i matematik i några år och tycker att det här var ett naturligt steg att ta. Han ska forska i hur de nationella proven påverkar matematikundervisningen.

Kirsti Nordström å sin sida har erfarenhet av läraryrket både från Sverige och Finland, där hon är född. Hon har undervisat i matematik på skolans alla stadier. Dessutom har hon deltagit i projekt för att utveckla matematikundervisning i grundskolan. Hon är intresserad av bevis och argumentativa aspekter, något som hon ska inrikta sig på i sin forskning.

– Svenskar är bra på att diskutera, men gör det inte på matematiklektionerna. Där är det mycket fokus på resultatet, och mindre på hur man kommer fram till resultatet, säger Kirsti Nordström.

– Didaktik ligger i tiden, det har fått ett uppsving de senaste åren, säger Jesper Boesen.

Innehållet i matematikundervisningen håller på att förändras, menar de. Aspekter som argumentation och diskussion har blivit viktigare. Forskarskolan är en del i denna utveckling.

– Ett ökat intresse för didaktikfrågor kan bidra till förnyelse. Jag tror att lärarnas roll i undervisningen kommer att betonas mer i framtiden och det tysta räknandet mindre, säger Kirsti Nordström.

– Jag tror inte att det finns några enkla paketlösningar för matematikundervisningen. Det tar lång tid innan man kan se effekter av forskning kring didaktik. Men forskarskolan kan stimulera diskussionen, vilket är bra, säger Jesper Boesen.

Vad händer efter doktorandutbildningen?

Alla tre säger att de gärna vill ägna sig åt både forskning och undervisning i framtiden.

– Jag vill nog tillbaka till lärarutbildningen. Jag hoppas att jag då har lärt mig så mycket att jag kan bli en bättre lärare, säger Kristina Juter. ■

Karin Johnsson

Forskningsprogram inom utbildningsvetenskap

Utbildningsvetenskapliga kommittén håller på att utforma program inom områden där forskningen behöver stimuleras och utvecklas. Här ges korta bakgrunder till satsningarna.

Program:

Förskolan och skolans innehåll

Dagens samhälle rymmer nya villkor för barns och ungdomars liv. Bland annat är en majoritetens enhetskultur inte längre självklar. Under det senaste decenniet har också stora förändringar skett inom förskolans och skolans organisation och styrning. Hur påverkar detta förskolans och skolans innehåll? Vilka krav ställs på lärares förmåga att kommunicera detta innehåll?

Program:

Förhandling och förvandling av normalitet och avvikelse

Under 1900-talet utformades en rad socialpolitiska program och i spåren av dessa kom nya yrkesgrupper (t ex förskollärare, socialarbetare, administratörer) som, med 'barnets bästa' för ögonen, arbetar med frågor om normalitet och avvikelse. Vilka innebörder har begrepp som normalitet och avvikelse? Vilka aktörer förhandlar om dessa innebörder? Hur växer de fram?

Internationellt samarbete:

Learning in a Knowledge Society

Ett europeiskt samarbete om forskning kring lärande och kunskapsbildning växer

för närvarande fram mellan forskningsfinansierare i Finland, Frankrike, Nederländerna, Norge, Storbritannien och Sverige. Ytterligare länder kan komma att delta.

Samarbetet rör frågor som: Hur organiseras lärande i arbetsliv, på fritiden och i olika institutionella sammanhang? Hur förs yrkeskunnande vidare? Vilka former för livslångt lärande utvecklas? Hur ser marginaliserade gruppers tillgång till lärmiljöer ut?

Ett annat av kommittén uppmärksammat område är forskning inom det praxisnära området. Läs mer om det på sidan 4–5.

Stabila könsmonster styr fortfarande skolan

Foto: Per Westergård

==== Pojkar både får och tar mer uppmärksamhet än flickor. Med mer kunskap om de, ofta omedvetna, processer som styr detta kan det skapas möjligheter att handla annorlunda. =====

Hur jämställd är skolans utbildning? Enligt forskningsrön både får och tar pojkar mer uppmärksamhet – oavsett om det handlar om att dominera en undervisnings-situation eller markera sin makt i korridoren.

– En persons kön betyder mycket för hur livet utvecklar sig. Kunskap om de processer som styr detta ger förhoppningsvis möjligheter att handla mer medvetet – det gäller inte minst i skolan med sin fostrande roll.

Så motiverar Inga Wernersson nyttan av sin forskning om könsmonster inom undervisningen. Hon är professor vid Göteborgs universitet och en av pionjörerna inom forskningen kring genus och utbildning. Under 30 år har hon på olika sätt undersökt skillnaderna i hur pojkar och flickor bemöts och själva deltar i skolans vardag.

– När jag skrev min avhandling i mitten av 70-talet var det en överraskning med mina rön om att pojkar fick mer uppmärksamhet av läraren och även själva var mer aktiva. Sedan dess har fältet exploderat och internationellt finns det otroligt mycket forskning kring genusaspekter inom skolvärlden, säger hon.

Inga Wernersson har forskat om allt från lågstadiel elever till forskarstuderande. Hon var en av de första att studera barn direkt i klassrummet och har i senare forskning gjort stora undersökningar för att få veta mer om kränkningar i skolan eller hur högskolestudenter motiverar sina karriärval. Det som fortfarande fascinerar henne är att de mönster som styr hur olika vi ser på könen ofta är så konkreta.

– Redan i läroplanen från 1969 finns att arbeta för jämställdhet med som en del av skolans uppdrag. Mycket har förändrats i och utanför skolan sedan dess och

flickornas försprång i skolresultat tycks ha ökat, ändå finns samma grundläggande mönster kvar.

Och det ojämlika i att pojkar tar mer plats är inte lätt att bryta, något Inga Wernersson själv ibland inser när hon föreläser för sina pedagogikstudenter. Några få män som utstrålar ”visa varför det här ska intressera mig” med sitt kroppsspråk gör det svårt att inte vända uppmärksamheten mot dem – trots att hon genom sin forskning har varit medveten om de här processerna så länge.

I nästa stora forskningsprojekt ska Inga Wernersson ge sig in i att studera hur förändringarna inom skolan och i omvärlden har påverkat könsmönstren i

skolan. Arbetet engagerar också flera andra forskare, hennes del är att undersöka hur skolan och olika myndigheter skriver om kön i läroplaner och andra officiella dokument. Mycket har hänt i skolan under 90-talet med nya undervisningsformer som allt mer ersätter katederundervisningen. En fråga för forskningen är om det lyfter fram andra egenskaper hos eleverna än tidigare.

– Upplevs aktiva pojkar som förr ansågs störande kanske snarare som mer delaktiga i undervisningen idag? Jag är nyfiken på om det och andra förändringar avspeglar sig i skolans bild av hur en idealelev ser ut. ■

Andreas Nilsson

Foto: Göteborgs universitet

===== Inga Wernersson är professor vid Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet. Pågående forskningsprojekt: Förändrade genusstrukturer och deras konsekvenser för elever och lärare i skolan. =====

Några projekttitlar

Utbildningsvetenskap kan inrymma många olika ämnen och frågeställningar. För att visa på bredden och mångfalden inom området ges här exempel på några titlar på beviljade projekt.

Att läsa är att läsa är att läsa ... Ett projekt om 16-åringars läsfärdigheter, lässtrategier och inferenser

Barns och lärares kunskapande med datorspel i skolan

Den gode läraren – ideal, intressen och identiteter inom och kring svensk lärarkår 1950–2001

Det fysiska rummets betydelse i lärandet

Från fostran till reflektion – lärares och elevers användning av skolfilm och skolbio

Förskolan i omvandling och en ny barndom. En studie av relationen mellan diskurs och praktik i avseende på hur lärande och omsorg kommer till uttryck

Grundläggande normer och värderingar i – och omkring musikläraryrket – deras konstruktioner och influenser

Lärandesituationen och den sociala kontexten – en didaktisk analys av ämnet Idrott och hälsa

Läraryrket: Rekrytering och yrkesidentitet under omstrukturering

Matematik – en manlig domän?

Naturvetenskap i grundskolan – undervisningens form och innehåll

Normalitet, professioner och institutioner för barn: De problematiska barnen. Förhandling och förvandling av barndomens diskurser och arenor

Samtal för utveckling och lärande? En studie av utvecklingssamtal i grundskolan

Skolupplevelse, betyg och social bakgrund – en studie av hur tonåringar upplever sin skolsituation och varför ”skolälskare” från studieovana hem ofta misslyckas i skolan

Vadå likvärdighet? Om likvärdighetsbegreppets olika innebörder i olika sammanhang – på skilda utbildningspolitiska nivåer och i konkret skolverksamhet

Värdegrundsfrågor i den nya läraryrket – en studie om etiska och moraliska dilemman i en föränderlig värld

Vetenskapsrådet är en myndighet under utbildningsdepartementet och har ett nationellt ansvar för att utveckla svensk grundforskning och forskningsinformation. Vetenskapsrådet prioriterar och finansierar grundforskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden. Målet är att Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Totalt stödjer Vetenskapsrådet svensk grundforskning med cirka 2 miljarder kronor om året.

Forskningen är indelad i fyra övergripande ämnesområden. Ämnesråd finns för medicin, naturvetenskap och teknikvetenskap samt humaniora och samhällsvetenskap. För forskning om lärande finns den utbildningsvetenskapliga kommittén.

Utbildningsvetenskapliga kommitténs uppdrag är att fördela medel till forskning om lärande och kunskapsbildning och till forskning som svarar mot behov inom lärarutbildningen och den pedagogiska yrkesverksamheten. Därutöver utvärderar kommittén utbildningsvetenskaplig forskning och följer utvecklingen på utbildningsområdet. Till skillnad från ämnesråden är utbildningsvetenskapliga kommitténs verksamhet tidsbegränsad. Uppdraget omfattade från början tre år (2001–2003) men förlängdes i 2002 års budgetproposition med två år till att gälla t o m 2005.

www.forskning.se

En vägvisare för dig som vill veta något om forskning. Genom oss hittar du rolig och lärorik information, baserad på forskningsresultat.

forskning.se

Forskning.se finansieras och utvecklas av fyra statliga forskningsfinansierare: FAS, Formas, Vetenskapsrådet och VINNOVA.

Läs om forskning med en fot i klassrummet

Praxisnära forskning är den forskning som bedrivs och utvecklas i nära anslutning till pedagogisk verksamhet. Den handlar om att utveckla kunskap om de processer som försiggår i den praktiska vardagen.

Vetenskapsrådets Utbildningsvetenskapliga kommitté anordnade i oktober 2002 konferensen "Praxisnära forskning inom det utbildningsvetenskapliga området". Den här rapporten innehåller bidrag därifrån. Bland forskningsexemplen finns språkutveckling i klassrummets undervisningsmiljö, lärandeprocesser vid användning av informationsteknik, elevers skapande av identiteter i skolans vardag och hur praktiska erfarenheter inom olika yrken kan fördjupas.

Rapporten är gratis och kan beställas via Vetenskapsrådets Internetbokhandel, både i pdf- och pappersformat: <http://www.vr.se>

